

אשרי האיש

בעזרת ה' נעשה ונצליח
יום ו' ערש"ק ה' אלול תשי"ב
פרשת כי תצא
גליון תמ"ט
שנה ט'

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מצורף המדריך
"הזקנו קורא צא"
להיזק ועיבוד לימים אלו
בעמוד ד'

מפי ספרים וסופרים

שערי דמעה לא ננעלו

בבכיה ובתחנונים לעורר רחמיו שימחול ויסלח לכם, וכן עשו כולם. ויתמלא הארי רחמים עליהם וימחול להם. והנמשל הוא שהאדם מקלקל דרכו כל השנה כולה, הן בביתו והן בחנותו, הן בתפילותו, הן בביטול עסק התורה. וכאשר יבוא יצר הטוב לעורר לבו בתשובה, ואומר לו שובה ישראל כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט, הוא דוחה ובסליחות. אחר כך יגיע אלול והוא עודנו הולך בדרכו הרע ואינו עושה תשובה, וכשיבוא יצר הטוב להזכירו ולעורר לבו בתשובה, הוא דוחה תשובתו לראש השנה וימיר שבנתיים, אחר כך יגיעו ימים שבינתיים ואינו עושה תשובה, וכשיבוא יצר הטוב להזכירו ולעורר ליבו דוחה את התשובה ליום הכיפורים, אך כאשר מגיע יום הכיפורים וכבר יודע האדם שהוא קרוב לחתימה, ולא יזמה זמן ידחה תשובתו, ואותו היום שהוא קצר והמלאכה מרובה, מה יוכל לסגל בו? לכן מוכרח לעשות כמו עצת השועל שיהיה צועק ובוכה בלב נשבר לפני מלכו של עולם בסליחות ותחנונים רבים עד שעת הנעילה, ואלקינו מרחם לקבל תשובתו ושברון לבבו וחזותם אותו בספר מחילה ובספר חיים טובים. (משל ומשל)

משל לשועל שראה את החיות עומדים בצער גדול, בשביל שכעס עליהם מלך החיות האריה ואמר שרוצה לעשות בהם נקם ומשפט חרוץ. ויאמר להם השועל אל תראו ואל תפחדו אני אלך עמכם אצלו ואפייסנו. אמרו לו במה תפייסו? אמר להם יש לי שלש מאות משלי שועלים אומר אותם לפניו ואצחק אותם, ובשמחתם בהם ינוח מכעסו ויתפייס וימחול לכם, ויאמרו טוב הדבר לכה אתנו. וילכו כולם עמו ביחד והלך עמהם שיעור מהלך אלפים אמה, ועצר באמצע הדרך, אמרו לו למה עצרת? אמר להם שכחתי מאה משלים מן אלו השלש מאות, אמרו לו לא נורא יכול להתפייס המלך גם במאתיים משלים, והלך עמהם עוד מהלך אלפיים אמה, ושוב עצר, ואמרו לו למה עצרת? אמר להם שכחתי עוד מאה משלים, אמרו לו לא נורא יכול להתפייס המלך גם במאה משלים, והלך עמהם, עד שהגיעו סמוך לאוהל הארי ועמד ולא רצה לילך. אמרו לו למה עמדת? אמר להם שכחתי הכל ואין לי במה לפייסו. ויאחז אותם פחד ורעדה ולא ידעו מה לעשות. ויאמר להם השועל, עתה כבר באתם סמוך לאוהל הארי ואין מנוס לחזור שכבר ראה אתכם ואתם קרובים אצלו, לכן אין לכם תקנה אלא רק שיתאזר כל אחד ואחד לצעוק ולבכות בכל כוחו לפני הארי ויפלו לפניו לבקש ממנו מחילה וסליחה

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

תצא למלחמה - במלחמת הרשות הכתוב מדבר. היינו דהקב"ה יתן שתנצח ליצה"ר ע"י שתדע ש'ה' אלוקיך שמלא כל הארץ כבודו ולית אתר פניו מני, ועי"ז יתבטל כח הסט"א, וזה שפירש"י ז"ל במלחמת הרשות הכתוב מדבר, היינו באיזה אופן יקויים ונתנו ה' אלוקיך בידך דתיכף לצאתך למלחמה תנצח את היצה"ר, 'במלחמת הרשות' שתלחום עם היצה"ר בזה שהכל ברשותו של הקב"ה.

(אמונת משה, והוסף כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שהדבר שצריך זה זה היציאה למלחמה, שיהיה האדם מצידו עושה מלחמה נגד היצר)

כל מה שאדם יכול לדבר היא נדבה ומתנה מהשי"ת לכן צריך לעשות בזה ציווי ה'

מוצא שפתיך תשמור ועשיית כאשר נדרת לה' אלוקיך נדבה אשר דברת בפיה (כ"ג, כ"ד).

פי" כ"ק אדמו"ר הזקן שתעשה את מה שאמרת, כיון שנדבה אשר דברת בפיה, שכל מה שאתה יכול לדבר זהו נדבה ומתנה מהשי"ת, לכן עליך לעשות את ציווי ה' ולקיים את מה שנדרת. (מאורן של ישראל)

גודל ההכנה, ושכרה

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך וגו' (כ"א, י'). מפרש הזוהר חדש דקאי על מלחמת היצר. ולכאורה אינו מובן וכי מיד כשיצא ללחום נתנו ה' בידו, היצה"ר, והלא כמה יגיעות צריך האדם להתייגע, וכמבואר (בחז"ה שער יחוד המעשה פ"ה, ע"ש) במאמר החכם למלך, שבתך ממלחמה קטנה ועוד אתה צריך ללחום מלחמה גדולה שהוא מלחמת היצר. וי"ל ע"פ הנאמר (שמות י"ב, כ"ח) וילכו ויעשו, וכי כאשר הלכו מיד עשו, אלא שהקבלה לעשות נחשב כאילו כבר עשו (ע"ש ברש"י), וכמו שדימה שלמה המלך ע"ה את ישראל לשושנה, לומר לך מה שושנה זו היא מסובבת בעלין ירוקין ובתוך העלין היא השושנה האדומה, וכשנפתחו העלין הירוקין נתגלה השושנה האדומה, כן בכל ישראל הפנימיות שלו הוא רק טוב, וכאשר כלתה נפשו להדבק בה' בזה הוא משבר את כל הגשמיות אשר על הפנימיות שלו, ופותח את העלין הירוקין שעליו. ובה נבאר הכ' כי תצא למלחמה היינו כאשר תכין אותך למלחמה ותצא ללחום עם היצה"ר השוכן בקרבך, ונתנו ה' אלוקיך בידך, הכתוב מבטיחך שיתן את החלק השוכן בקרבך, בידך, ברשותך, ויגלה אותו לעיניך, ולא עוד אלא ושבת שבי, היינו שתזכה לתשובה מאהבה ויעשה מהעבירות זכויות. (ישמח ישראל, ועיי"ש בהרחבה)

תיכף כשיוציאים למלחמה אז מנצחים את היצה"ר

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבת שבי. מפרש"י ז"ל: כי

"על זה יתפלל כל חסיד - פי' שיראה אויבו לפניו, וירא בעין השכלי שהוא אויב לו"

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך. בזוהר חדש (פ' זו) ר"ש פתח זנח ישראל טוב אויב ירדפוהו דא יצה"ר דאיהו שנאי' דבר נש כו'. וי"ל ע"פ טוב דא יצר הטוב וכי' אויב ירדפוהו דא יצה"ר דאיהו שנאי' דבר נש כו'. וי"ל ע"פ דרך הכתוב (תהילים ק"ח) ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי, דוד המלך ע"ה היה מתפלל שיעזור לו השי"ת שיראה כי היצה"ר שבא לו לפתותו לרעה, ומראה את עצמו שהוא אוהבו, כי באמת הוא שונא לו, וזהו 'נתנו ה' אלוקיך בידך' שימסר לו היצה"ר בידו ויראה שהוא שונא לו, וזהו פי' הכתוב להצילך ולתת אויביך לפניך שע"ז יתפלל כל חסיד שיתן ואייבו לפניו שיראה בעין השכלי שהוא אויב לו, ובפרט בר"ה אלול. וזהו הרמז שכתוב בספ"ה ק"ר ר"ת להצילך ולתת אויביך ל'פניך הוא אלול". (תפארת שמואל)

להיות תמיד במלחמה כנגד היצר הרע

ושבת שבי. בשם כ"ק אדמו"ר הזקן מוהר"י זי"ע מווארקו זי"ע, ושבת שביו הטעם וחשבו בקודש (דברים א') שהוא לשון עכבה, היינו שתמיד בעבודת המלחמה עם היצה"ר תמיד, ובל שתכח רגע אחת בה' ובעבודתו, כמו שהיצה"ר הוא מתמיד בעבודתו שלוחם ומפתה אותך תמיד בלי הפסק רגע, עד כאן. (ישמח ישראל)

ווארט

תשובה על ידי ההתקשרות לצדיק הדור

כי תבוא בקמת רעך וקטפת מלילות בידך וחרמש לא תניף על קמת רעך (כג, כו)

מוטל על כל צדיק להעלות נפשות ישראל ולהעביר קומתם בלי דוחק, וזה פירוש כי תבוא, לשון ביאה שתרום קומתם על ידי אהבה. וזה בקמת רעד, וקטפת מלילות בידך. שמעתי בשם אדמו"ר הצדיק הרה"ק ר' אלימלך (מליזנסק) זי"ע, וז"ל הגם מי שנחפס ח"ו תחת ידי לילית וכו', מוטל על הצדיק לקחת אותו משם, וזהו "וקטפת מלילות בידך". וחרמש, הוא דין, כמו שתרגום כלי זיינא, לא תניף על קמת רעד, חלילה לא תניח מידת הדין עליהם כלל [רק] רחמים גדולים תמיד וחיים ושלום על ישראל אכ"ה.

במאור ושמש פ' שופטים כ' והעיקר הגם שאדם ללמד כל התורה וילמד כל ספרי קודש ודברי חז"ל אינו מועיל לו לתשובה שלימה ולהסיר ממנו כל המסכים המבדילים אם אינו מתדבק לצדיקי הדור וקדושי ה'.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

להארה גדולה ונשמה יתירה, וביותר הארה ביום השבת קודש, וזהו סוד ביומו תתן שכרו, אשר ר"ת של זה הוא 'שבת', ולכן נרמז שבת בר"ת של מצוה זו (ועיין בזוה"ק פרשת קדושים שהפליג מאוד בחומר דבר זה).

כי תצא למלחמה על אויביך וגו' (כ"א, י) מפרש"י ז"ל: במלחמת הרשות הכתוב מדבר, וי"ל שזהו לקדש עצמו במותר לו שהדבר רשות אצלו, רק שלא למלאות תאוותו ולקדש עצמו, זהו עיקר המלחמה שצריך ללחום נגד היצירה כי לאיסור גמור אין אדם גרוע מיד כ"כ שיפתה אותו היצירה לזה רח"ל, אך במקום שהוא דבר רשות שם עיקר המלחמה, וזהו במלחמת הרשות הכתוב מדבר.

ואתה עיף ויגע ולא ירא אלוקים (כה, יח). שמעתי מא"ז הרה"ק ר' צבי הירש מאפאטשנא זצ"ל בשם הרבי מלובלין זצ"ל: ואתה עיף ויגע, אע"פ שאתה עיף בתעניתים ובסיגופים, אע"כ ולא ירא אלוקים, [יכול להיות שאין לו יראת ה'] כי העיקר הוא יראת ה'.

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנפול ממנו. י"ל ע"ד רמז על יום המשפט, שהוא ר"ה דהנה ידוע כי זה היום תחילת מעשיו ית"ש ובכל ר"ה נתחדש העולם ושבים כל הדברים למקורם ועיצומו של יום מעורר זה בכל ר"ה, וזה י"ל שמרמז כאן תבנה בית חדש היינו בר"ה כשמגיע העת להתעורר שיבנה העולם בנין חדש כנ"ל אז תראה ועשית מעקה גימטריא ר"ו מספר גבר"ה ע"ה, אג"ך מספר כ"ו שם הוי"ה ב"ה שורש החסדים והרחמים והיינו שתראה לשתף גבורה וחסד להמתיק הגבורות ולהדק מדת הדין למידת הרחמים והבן.

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבית שבינו (כ"א, י). כדי ליישב מאי "ושבית שבינו", הוה ליה לומר "ושבית שבינו". אך יאמר ע"ד שאמרו ז"ל (ברכות כט.) "אל תאמין בעצמך", אף אם ונתנו, אל תנח ושבית. כי אם תניחנו אף רגע אחת יתגבר עליך ויפילך עד אשר לא תוכל קום. והיינו ע"פ דברי החובת הלבבות בשער יחוד המעשה פרק ה' וזה לשונו, "ומן התימה אחי כל אויב יישלך את תנחו פעם אחת ירף ממך כו". לכך נאמר ושבית שבינו, שתמיד מוכרח אתה לשבה ואם לאו ישךך, והיינו שבין שכבר נשבה, אתה מוכרח לשבה תמיד.

הקם תקים עמו (כ"ב, ד). כפי מה שאחר עוזר לחבירו - בענין אומרים "הוי נושא בעול עם חברך" - כמו כן זוכה לתקן עצמו ליישר אורחותיו, להיות לו תקומה. וזה הקם תקים עמו, והוא ענין "יותר משבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עמו".

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שבינו (כ"א, י). שאל הרה"ק מפשיסא זי"ע: הרי פתח הכתוב בלשון רבים "על אויביך", וסיים בלשון יחיד "ונתנו"? אלא התיירוץ הוא: דידוע מאמר חז"ל (סוכה נב ע"א) "ז' שמות יש לו ליצר הרע וכו'" - דהיינו, היצר הרע מבקש לעשות הכל בכדי להכניע את האדם, לכן הוא מגיע אליו בכל מיני צורות שונות ומשונות, ובכל פעם הוא מגיע בדמות אחרת, בשם אחר, ופושט צורה ולובש צורה עד שנדמה לו לאדם כי יש לו מלחמה עם אויבים רבים וכדוע תחתיו. אך באמת, אינו אלא אויב אחד קטן, שמנסה להפיל את האדם בכל צורה שהיא! וזהו א"כ הפשט בכתוב: "כי תצא למלחמה על אויביך" לשון רבים: אתה בודאי חושב שיש לך מלחמה עם הרבה אויבים, ולכן אתה מפחד ואומר: איך אני אוכל להתגבר עליהם? התשובה היא לכך: "ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שבינו" לשון יחיד, תדע לך, שאין זה אלא יצר הרע קטן ויחיד שמדמה את עצמו להרבה, ואין לך לפחד כי "ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שבינו" (פנינים)

וראתי בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאשה (כ"א, י"א). לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, שאם אין הקב"ה מתירה, ישאנה באיסור (רש"י). שאל הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע - היתכן? היאך יתכן לחשוד ביהודי שיהיה עושה באיסור דבר שאין עליו היתר? אלא ההסבר הוא כך: דהרי בסוף הפרשה הקודמת כתוב, שבשעה שיצאו למלחמה, הכריזו תחילה: "מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישבו לביתו", ודרשו חז"ל "הירא ורך הלבב" - זהו הירא מעבירות שבידו. נלמד מכאן, שכל היוצאים למלחמה היו בטוחים בעצמם שהם נקיים מעבירות. ויהודי המתהלך בהרגשה שהוא נקי מעבירות, דווקא לגבי יש מקום לחשוש, ש"אם אין הקב"ה מתירה, ישאנה באיסור", כי הוא מסוגל להכל, כי מי שאין לו כל רגש של חטא, עלול להיכשל בהזדמנות ראשונה! (שם)

לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו (כ"ב, י). כתב הרה"ק בעל ה"מאור ושמש" זי"ע "שור" רומז למשיח בן יוסף, כמו שנאמר ביוסף "בכור שורו" (דברים ל"ג, י"ז). "חמור" רומז ל"משיח" בן דוד, כדרך אומרו "עני ורוכב על חמור" (זכריה ט' ט'). וזה הכוונה: "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" - שלא נחריש ונשתוק מלהתפלל ולעשות מעשים טובים על שיבוא במהרה משיח בן יוסף (הנרמז בתיבת "שור" ו"משיח" בן דוד (הנרמז בתיבת "חמור") (פנינים)

בזוהר חדש (דף מ"ו ע"ד) ז"ל: "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים" (כ"א, ג) דא הוא ירחא דאלול וכו' [ע"ב] בקיצור, וז"ל האר"י: ג"כ: ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, את אביה זה הקב"ה, ואת אמה זה כנסת ישראל, יכבה האדם ויתחנן לפני ה' ירח ימים הוא חודש אלול שהמה ימי רחמים ורצון.

(יסוד ושורש העבודה)
ביומו תתן שכרו, מי שמקיים המצוה לתת שכר שכיר בזמנו וביומו, יזכה

מעשי צדיקים

זיווגו של המהר"ל מפראג (יומא דהילולא ח"י אלול)

הכל היה טוב ויפה והכל היה אמור להתבצע בדיוק לפי התכנית, אולם אז בהשגחה הפרטית שמפעם בפעם מסובבת את גלגל החיים כך שעשיריים נעשים לפתע עניים מרודים ולהיפך, גם ר' שמואל הקצין החל לפתע לרדת מנכסיו הרבים, עד שתוך זמן קצר איבד את כל הוננו ואף שקע בחובות. הוא נאלץ למכור את כל חפצי הערך שבביתו לכיסוי חובותיו, וכל מה שנותר לו בחיים היתה בתו היחידה שישבה עתה בבית וציפתה לישועה. כאשר הגיע הזמן המיועד של החתונה, ובידי המחזותן לא היו האמצעים שיאפשרו לו את קיום התנאים שעליהם הוא חתם, שיגר ר' שמואל איגרת אל החתן המיועד בה תיאר במדויק את מצבו העגום, שיחרר את החתן מהתחייבותו ואמר לו כי רשאי הוא להשתדך כרצונו, ואף ביקש ממנו מחילה באותה הזדמנות. הידיעה העצובה שנפלה עליו כמו רעם ביום בהיר כאבה לאריה לייב מאד, הוא השיב למחזותו במכתב נוגע ללב בו ניסה לנחמו ולעודדו כדי שלא יפול ברוחו, כי הרי ישועת ה' כהרף עין, יחד עם זאת הוא הבטיח למחזותן נאמנה כי אין לו אליו כל טענות, גם הוא מצידו משהחזר את הכלה שתוכל להשתדך עם מי שתרצה, מה שנוגע לך, סיים אריה לייב את מכתבו, אני נשאר איתן באמונתי בבורא עולם ואצפה לישועתו.

אחר הדברים האלה שיקע אריה לייב את עצמו בלימודים ביתר שאת, כאשר הגיעה שעת החתונה והחתן נשאר ללמוד בישיבה, הבינו כולם שהשדוך התבטל, מיד החלו

לפני כארבע מאות שנה חי בעיר הגרמנית וורמס וורמזיא, יהודי עשיר ומיוחס ששמו היה ר' שמואל בר' יעקב הקצין. לאיש הזה היתה בת ושמה פעריל והיא היתה מיוחדת במידותיה הטובות ובחן יהודי. כאשר הגיעה פעריל לגיל שבו נהגו בנות ישראל להשתדך באותם הימים היה זה לרוב גיל של 13-14 שנה, החלו להציע לה שידוכים לרוב, מכל ההצעות מצא חן בעיני אביה תלמיד ישיבה צעיר מעיר פוזנן שיצא לו שם של עילוי, ואף מוצאו היה ממשפחה מיוחסת אף היא מוורמס, המשפחה עברה לפני שנים רבות לפוזנן, שם הבחור היה יהודה לייב, שמאוחר יותר התפרסם בכל העולם כהגה"ק ה"מהר"ל מפראג" זיע"א. ר' שמואל קצין לא התעכב, קם ונסע לפוזנן כדי לעמוד מקרוב על טיב החתן המיועד, ולסיים את השידוך בכי טוב. הבחור מצא חן בעיניו מאד וגם בעיני הוריו נראה השידוך המוצע, מיד ישבו וכתבו תנאים בהם התחייב אבי הכלה כי במשך שלוש שנים הוא יקיים בכבוד את החתן המיועד, כאשר הוא ילמד בישיבתו של הגאון המפורסם רבי שלמה לוריא המהרש"ל בבריסק אשר בליטא, אחר כך כאשר ימלאו לחתן שמונה עשרה שנה תיערך החתונה בשעה טובה ומוצלחת, והמחזותן מתחייב לקיים את הזוג הצעיר כל עוד ירצה החתן לשבת וללמוד. ר' שמואל חזר לביתו שמח וטוב לב, זמן קצר לאחר מכן נסע החתן המיועד אריה לייב לבריסק והחל ללמוד בהתמדה ושקידה בישיבת המהרש"ל.

לכבד שדכנים אל העילוי הצעיר עם הצעות מהצעות שונות וקסמות, אך הוא הודיע לכולם כי נפשו חשקה בתורה, ובשלב זה אין הוא מעוניין להשתדך, הוא שקע בלימודים יומם ולילה, חבריו בישיבה התחננו אחד אחד ועזבו את הישיבה, אחרים באו במקומם ואריה לייב התמיד בלימודיו, כשהוא חוזר על הש"ס פעם אחר פעם. "לייב הרווק" כך היו מכנים אותו בעיר עורר התפעלות גדולה בהתנהגותו אצל כל מי שהכיר אותו, כולם שיבחו אותו כחריף ובקי קדוש וטהור, והוא המשיך ללכת בדרכו שקט וצנוע, כשהוא נועל את עצמו בין כתלי הישיבה. מכתבו של חתנו לשעבר יהודה לייב עשה על ר' שמואל רושם עמוק, עתה קל היה לו יותר להשלים עם הרעיון שאיבד את כל הוננו, "ה' נתן וה' לקח" וה' יכול לחזור ולתת שוב, בכל זאת גדול היה צערו שהוא הפסיד חתן כה יקר, וגם נשאלה השאלה הכאובה מה יעלה עתה בגורלה של בתו. דווקא בתו לא היתה מיואשת כלל, מכתבו של החתן לשעבר אמנם נגע ללבה עד דמעות, אולם עד מהרה היא מחתה את דמעותיה וכמו חתנה לשעבר גם היא היתה מלאה בטחון בה', מלבד זאת לא היה לה זמן כדי לקונן על מר גורלה כי עתה היתה זו היא שהפכה למפרנסת של הוריה כאשר אביה נשאר בחוסר כל.

פתחה פעריל חנות קטנה ובה מכרה דברי מאפה מעשי ידיה, בין שאר מעלותיה הרבות היא היתה גם מוכשרת מאד ונודעה כשערים כמי שאופה עוגות ועוגיות מצויינות גם קודם לכן ניצלה כשרונותיה אלה לצרכים ביתיים ורבים מאורחי הבית שהיו צובאים עליו בימים הטובים היו הננים מהחלות המתוקות העוגיות והדובשניות שלה, עתה הפך התחביב לפרנסה והחנות הקטנה הבטיחה פרנסה מצומצמת למשפחתה שירדה מנכסיה, אם כי לא היתה אפשרות לחשוב על חסכוניות וודאי שלא על נדוניה, ומה שנוגע לשידוך היה אביה שואל את בתו, גם שדכנים היו באים בזה אחר זה כדי להציע לנערה המיוחדת והמוכשרת שידוכים טובים, ומשפחות טובות רבות היו רוצות אותה בתור כלה, אולם היא דחתה באדיבות אך בתקיפות את כל ההצעות, בליבה חיה האמונה כי חתנה לשעבר הוא בכל זאת מי שנועד לה על ידי ההשגחה העליונה, כמו חתנה גם היא היתה חדורת בטחון בה' וציפתה וקיוותה לישועה.

כך עברו כמעט עשר שנים, באותם ימים פרצו מהומות רבות במדינה, נסיכי גרמניה נלחמו בינם לבין עצמם הקתולים נגד הפרוטסטנטים ולהיפך, האיכרים ניסו להתמרד אפשר להוביל את פעריל לחופה בשעה טובה ומוצלחת. יהודה לייב שהמתין גם הוא מתוך ביטחון בהש"ת כמו פעריל ליום בו היוווג האמיתי ייצא לפועל, הסכים כמובן להשתדך שוב עם ר' שמואל הקצין. גדולה היתה שמחתם של החתן והכלה והחתונה

נגד אדוניהם ששיעבדו אותם, העיר וזרמס היתה נתונה במוקד המהומות, גדודי חיילים נכנסו ויצאו ורחובות העיר היו מלאים אנשים מזויינים מכל הסוגים שבאו מכל הכיוונים ויצאים ונכנסים רגליים ופרשים מכל המינים, יום אחד קרה שבחרוב בו היתה חנותה הקטנה של פעריל עברה קבוצה של פרשים, קצין צעיר התעקב לרגע ליד החנות שעל השולחן שניצב לפניו היו מוצגים דברי המאפה הירחניים, ריח החלות הטריות נכנס לאפו של הקצין הרעב והוא חיכה עד שחבריו חלפו על פניו, אחר כך הוא לקח את החנית הארוכה שבידו, תקע אותה לתוך חלה טרייה חבט בסוסו ופתח בדהרה כדי להשיג את חבריו הפרשים, פעריל שראתה את המעשה, יצאה מהחנות בריצה פתחה בעקבות, "גיוואלד" וקראה אחרי הקצין: "אתה לא שילמת, זה לא יפה, כך לא מתנהג קצין".

הקצין נעצר לרגע הפנה את ראשו לעבר הנערה משך בכתפיו ועושה בידו תנועת יאוש, כמי שאומר מה לעשות? אין לי כסף והבטן ריקה. הוא המשיך לעמוד רגע במבוכה ניכרת, אחר כך חזר על עקבותיו ניצב לפניו על סוסו ואמר בצורה מנומסת, אני מתנצל ומבקש סליחה אלף פעם, שלושה ימים לא אכלתי מאומה אין לי במה לשלם, הנה קחי את זה במקום כסף, ובאומרו זאת הוא לוקח מאחוריו כיסוי אוכף ישן ומקופל וזורק אותו לנערה המשתאה. הקצין התרחק בדהרה ופרלה הכניסה את הכיסוי לחנות, והחלה לפתוח אותו תוך שהיא חושבת מה לעשות אתו, מה שווה לי סמרטוט ישן זה? הרהרה בלבה, וסחבה את הכיסוי הכבד לפני החנות, כדי לשים אותו באחת הפינות. כאשר היא סחבה אותו בקושי רב החלו להתגלגל מהשמיכה הרקובה למחצה מטבעות זהב לרוב, פעריל כמעט שהתעלפה מרוב התרגשות, היא נעלה את החנות, רצה הביתה וסיפרה את הידיעה המרעישה לאביה. אמר ר' שמואל: ניקח את השמיכה הביתה ונחכה שלושה ימים, אם תוך שלושה ימים יחזור הקצין הפרש וידרוש בחזרה את הכיסוי, נחזיר לו כמובן כי זה שלו, אם הוא לא יחזור, נדע כי ה' יתברך שלח לנו ישועה מן השמים.

כאשר עברו שלושת הימים והפרש לא חזר, כתב ר' שמואל הקצין מכתב לחתנו לשעבר ובו הבשורה הטובה כי השם הצליח דרכו ושוב מסוגל הוא לעמוד בתנאים אותם הם כתבו לפני כעשר שנים. ובכן אם החתן מסכים ואין מצידו שום מניעה, נערכה במזל טוב ובשעה טובה, קהילת וזרמס שבעה רוב נחת וגם מן השמים איחלו מזל טוב שהזיווג יהיה לבנין עדי עד.

אוצרותיהם של צדיקים

רמזי והנהגות חודש אלול - נכתב ונערך ע"י הר"ח הגאון רבי אהרן פרוכט שליט"א

אלול - לא-לו

מרמז החדש אלול שהוא אותיות ל"א ל"ו כמ"ש בשם הבעש"ט וצוקללה"ה על הכתוב אני ה' לא שנית ואתם בית יעקב לא כליתם. היינו שהש"ת שינה תיבת ל"א בא' שבפסוק בכל צרתם לא צר. לתיבת ל"ו בו'. שכביכול גם לו צר בצרתם של ישראל וע"ז ואתם בית יעקב לא כליתם. שבני ישראל בטוחים שלא יכלו ח"ו. וזה מרמז באלול שהוא ל"א ל"ו. שאז הוא הזמן להתפלל על צער וגלות השכינה הקדושה ולצפות לישועתו ית'. ואך בשביל זה בלבד יהיה כל כוונת התפלה. ולא לצורך עצמו כלל.

והימים ימי אלול

הרבי ר' אלימלך בעמח"ס הקדוש נועם אלימלך ואחיו הקדוש הר"ז וצוקללה"ה כששמעו מאיכרית שעוררה את בעלה השיכור לאמור הלא עתה ימי עבודה ואין תישן, והימים ימי אלול היו, אמרו שזה התעוררות על ימי אלול שימי עבודת ה' יהיה.

לתקן בחודש אלול

ידוע מכ"ז הר"ק מברדיטשוב ז"ע שהי' נוהג לדייק בכל מה שאמר לו וללמוד ממנו על מה רומזים לו מן השמים, וכמו שמספרים שפ"א בחו' אלול בהלכו ברחוב נישא אליו יהודי או ערל אחד סנדלר ושאלו האם יש לך מה לתקן, מיד פשפש במעשיו בדמעות שליש, על מה שכבר מן השמים שולחים להודיע לו שיש לו מה לתקן.

לעמוד בדבעי בחודש אלול

הר"ק הר"מ מקוברין ז"ל סיפר: בנסעו בימי אלול בדרך, עמד פעם הס"ק הר"מ מלכונין ז"ל בקרעצ'ים, בכדי שינוח הסוס. ונכנס לבית ומצא בו ערלים יושבים. ושמע שאחד אומר לחבריו: מי שאינו עמל בדבעי למיהוי בחדש הזה, לא יהי' לו מה לאכול כל השנה. מיד קרא הצדיק לאנשיו ואמר להם: שמעו מה שזה אומר... "תורת אבות"

רוח קדושה

הבעש"ט זצ"ל זיע"א היה אומר על הצדיק ר' איציקל המבורגער זצ"ל זיע"א (זקינו של הצדיק ר' נפתלי מראפשיץ זצ"ל זיע"א) כי החל מחודש אלול

כשמתחילים לתקוע בשופר שורה רוח הקודש עליו, ואילו ניתנה לו הרשות מן השמים יהיה יכול לגלות את יום הגאולה.

הרה"ח רבי אשר יונה וינברגר ז"ל, "כנסת ישראל"

חודש הרחמים

חודש אלול נקרא חודש הרחמים שתואר זה נאמר רק על אלול, והיינו שהוא חודש של אהבה, שיהודי יתעורר בו בתשובה מאהבה. כי הקב"ה ברא את הבריאה להטיב ועשה את הכל להביא אל הטוב, ונתן לנו בתחילת השנה לפני בוא ימי הדין את חודש הרחמים לשוב בו בתשובה הראויה, ובחודש אלול הזמן להתעורר בגודל אהבת ה' בבחי' חולה חולי אהבה, שזה הדרך לתשובה שלמה שיהודי יחזור וישוב אל הש"ת.

"נתיבות שלום", סלונים

תירוש ינוב בתולות

בשם הרב (הרבי ר' הענין מאלכסנדר) זצ"ל וגם בשם רבי מאיר זצ"ל מאפטא, על הפסוק (זכריה ט', יז) ותירוש ינוב בתולות, כי אלול (מזל) בתולה ותירוש (אותיות) תשרי, שעל ידי אלול יכולין לבא לתשרי. [וינוב פירוש מלשון ינובון בשיבה]. ע"כ.

מכת"ק ה"שפת אמת" ז"ע, ומצוין בספר "חשבה לטובה"

ת"פ שעות מאלול ליוה"כ

שמעתי בשם חותני ז' הקדוש מפרימישלאן זצ"ל שאמר הללוהו בתף ובמחול. כי יש ב"פ]=[ב' פעמים] ת"פ שעות מר"ח אלול עד יו"כ שאז זמן מחילת עונות. וזה הללוהו ב' ת"ף היינו ב"פ ת"פ שאז ומחול ע"כ.

הרה"ק רבי לייב וילפרין מברע"א זצוק"ל, "אמרי יהודה"

אלול מלשון אליל

אלול לפני ר"ה הזמן לחפש בכל סדקי לבו בשקידה עצומה עד שיתברר לו באמת מצבו כי ברע הוא, וכפי מסת ימי האלול שהוא מלשון אליל שהוא לשון אפס ואין כמ"ש (איוב י"ג ד') רופאי אליל כולכם לעומתה היא השמיעה בר"ה, ודי בזה אזרה למבין. שם משמואל (סוכטשוב)

לְהַשְׁמִיעַ דְּבָרֵי כִּיבוּשֵׁין בְּאַלּוּל

"אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וישיבו אותנו דבר את הדרך אשר נעלה בה" וגו'. (פר' דברים) אנשים לפנינו ויחפרו לנו, ר"ת אלול, רומז שבהתקרב חודש אלול יאמרו אנשים לפנינו (אנשים רומז לכשרים עיני רש"י פ"ר שלח) דברי כבושין, וישיבו אותנו דבר לעורר לתשובה ולעלות אל הדרך אשר "נעלה" בה.

הרה"ק רבי מנחם מנדל מווישאווא זצוק"ל, "שארית מנחם"

חזקנו קורא נא

לחזוק ולעידוד לימים אלו

הצידה לדרך לקראת ראש השנה - אחדות ואהבת רעים

פלת דברינו יאירו עם דברות קודשו של בעל ה"עבודת עבודה" זי"ע מטאהש (מתוך דבריו בשנת תשנ"ו), שכל דבריו היו כגחלי אש, ודבריו מלאים זיו ומפיקים נוגה, ובדבריו יביא לנו את הדרך שיבור לו האדם בעוה"ז וייתב לו בזה ובבא. וכה הם דבריו הק':

"כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוך בידך". איתא בספרי 'כי תצא למלחמה, אם עשית כל האמור בענין, סוף שה' אלוך נותנו בידך'. ותמחו המפרשים, מה הפירוש אם עשית כל האמור בענין, הלא לא נאמר כלום בענין מה לעשות, דכתיב רק כי תצא למלחמה על אויביך, ובזה לבד נתנו ה' אלוך בידך. ואם הכונה מה שנאמר בפרשה בענין אשת יפת תואר, הלא לא נאמר לקיים אחר שכבר נתנו ה' אלוך בידך.

גם דקדקו המפרשים, שבפרשת בהעלותך (במדבר י' ט') כתיב, וכי תבוא למלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם, והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני ה' אלוכם ונושעתם מאויביכם, משמע שיצטרכו לעורר רחמים רבים כדי לזכות לנצח במלחמה. ואילו כאן כתיב כי תצא למלחמה על אויביך, מיד ונתנו ה' אלוך בידך, מבלי שיצטרכו לעורר רחמים על זה. וצריך ביאור מהו החילוק בין שתי פרשיות אלה.

וביארנו בזה בספרים הק', על פי הידוע, כי בני ישראל מצד נשמותיהם, הם קומה אחת שלימה של רמ"ח איברים ושס"ה גידים, ורק מצד גופיהם הם מחולקים, ואם בני ישראל מתנהגים באחדות אחד, ומוקשרים יחד כמו שהם מצד נשמותיהם, יש להם כח גדול ומופלא להכניע כל הקמים עליהם, ואין שום אומה ולשון יכולה לשלוט בהם, כי הם קומה אחת שלימה. אבל אם הם מתנהגים בפירוד הלכבות, כמו שהם מצד גופיהם, אז כוחם ויכולתם חלושה מאוד, כי כל אחד נחשב כאבר נפרד בפני עצמו, וזקוקים לרחמים רבים כדי שיזכו לנצח במלחמה נגד הקמים עליהם.

וזוהו שכתוב בפרשה זו, כי 'תצא' למלחמה' על אויביך', בלשון יחיד, דהיינו כאשר תצא למלחמה כאיש אחד בלבד אחד, בהתקשרות הלכבות והתאחדות הנפשות, אזי ונתנו ה' אלוך בידך מיד, ולא יצטרכו כל כך להתעוררות רחמים, כי בכח קומתם השלימה ינצחו כל הקמים עליהם. אבל בפרשת בהעלותך כתיב כי 'תבואו' למלחמה 'בארצכם' על הצר הצורך אתכם, הכל בלשון רבים, התם מיירי באופן שבני ישראל יהיו מופרדים זה מזה, ויבואו למלחמה בלי אחדות הלכבות, אז יצטרכו לעורר רחמים רבים שיזכו לנצח במלחמה.

ולפי זה יש לומר, שזהו הכוונה בדברי הספרי, אם עשית כל האמור בענין סוף שה' אלוך נותנו בידך, ומה אמור בענין, 'כי תצא למלחמה על אויביך' בלשון יחיד, שיצאו למלחמה כאיש אחד בלבד אחד, שזה דבר גדול מאוד האמור בענין, כי כדי להשיג את זאת, להיות באחדות אחד, צריכין לעבוד עבודה רבה. וכאשר יזכו לזה, הכתוב מבטיח, ונתנו ה' אלוך בידך, דכיון שהם קומה אחת שלימה, כחם גדול מאוד לנצח כל הקמים עליהם. ע"כ תורף דיבוריו הק'.

והדברים הנעיימים והברורים של הרה"ק מטאהש זי"ע מביא לנו את ההכנה הראויה לקראת המים הבאים לקראתנו לשלום, להתנהג באחדות ובאהבת רעים, להיות יחד כאיש אחד בלבד אחד, איש את רעהו ועוזרו, וחי' לא להיות

אבל שתי הכתובים יכולים להיות אמורים באיש אחד, ובעבודה אחת, והוא להיות יחד בשבת אחים גם יחד, ושיהודי יושב ליד יהודי, שהאות י"ד על יד האות יו"ד ללא רווח, אז נהיה שם השם. להורות ששני יהודים יחד, זוכים ששכינה ביניהם, ואז מתקיים בהם מאמר הכתוב 'ה' נראה לי' שהוא משפיע להם כל טוב ברוחניות ובגשמיות, וממלא את אוצרו בכל מילי דמיטב.

לעת כזאת, שאנחנו כבר לאחר חצי מחודש אלו, ועוד חצי חודש אלו לפנינו, נראה לנצל כל רגע לתורה ועבודה וגמילות חסדים, ולהיות באחדות ובאהבת רעים, בכדי שבבוא יום הדין - ראש השנה נכתב לחיים טובים ולשלום לשנה טובה ומתוקה, ולהכתב בספרן של צדיקים גמורים, וביום החתימה - יום הכיפורים, יחתם דיננו לטובה ולברכה, ולזכות להיושע בכל הברכות והישועות.

ובכך יש לפרש את מה שאנו אומרים בתפילות בימים הנוראים "ויעשו כולם אגודה אחת, לעשות רצונך בלבב שלם", שנקח במעשה את הענין של האגודה אחת, אז נזכה 'לעשות' בפועל ממש, את 'רצונך בלבב שלם' לקיים את רצונו ית' בלבב שלם.

אלוקינו ואלוקי אבותינו תעזרינו לנצל את הימים האלו, כל רגע ורגע לתורה ועבודה ולגמילות חסדים, ושרק נעשה את רצונך יתברך, ובזכות זה נזכה להיכתב ולהיותם בספרן של צדיקים גמורים, ולשנה טובה ומתוקה, שנה של בריאות הגוף והנפש, שנה של שמחה, שנה של ברכה, שנה שכל אחד ייושע בכל אשר צריך להיושע ברוחניות ובגשמיות, שנה שכל הבריאם לא יחלו והחולים יתרפאו, שנה שאלהיו הנביא יבוא לבשרינו בביאת גואל משיח צדיקנו, במהרה ובימינו אמן וכן יהי רצון.

לזכר עולם יהיה צדיק

לזכר ולטובת נשמת רביה"ק הרב רבי שמחה בונים בן הגה"צ רבי צבי זצ"ל - המגיד מוואידילסלאב זצוקל"ה זי"ע ועכ"א "הרבי ר' בונים מפרשיסחא". נסתלק לשמי רום ביום י"ב באלול שנת תקפ"ז, ומנו"כ בפשיסחא.

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון

a13215113@gmail.com

הודעה משמחת

ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפיוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלון אשרי האיש"

או במספר טלפון ("קהילות"):

8915 ו-073-275-7000, ולהקיש קוד 8915

און נגא אכאם פאקולא אטאם אע פונכם לרצין אגראם אנרפאם גכדא אלא

לע"נ

מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בחג השבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח רבי יוסף אלימלך בן הרה"ח רבי חיים אליעזר ז"ל נלב"ע י"א אלול תשע"ח ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים הי"ה,

או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ג-540321 ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.